

PWYLLGOR SGRIWTINI PARTNERIAETH AC ADFYWIO

Cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 12 Tachwedd 2015

- PRESENNOL:** Y Cynghorydd Derlwyn Rees Hughes (Cadeirydd)
Y Cynghorydd Alun Wyn Mummery (Is-gadeirydd)
- Y Cyngorwyr John Griffith, W T Hughes, Carwyn Jones,
R LI Jones Dylan Rees
- Aelodau Eraill o'r Cyngor Sir gafodd wahoddiad i fynychu'r cyfarfod ar gyfer Eitem 2**
- Y Cyngorwyr Richard A. Dew, Jeff M. Evans, Jim Evans, Ann Griffith, K.P. Hughes, Llinos M. Huws, T. Victor Hughes, Vaughan Hughes, G.O. Jones, H. Eifion Jones, R. Meirion Jones, Bob Parry OBE, J. Arwel Roberts, Nicola Roberts, Peter S. Rogers, Alwyn Rowlands.
- WRTH LAW:** Prif Weithredwr,
Cyfarwyddwr Corfforaethol - Cynaliadwyedd,
Pennaeth Gwasanaeth (Priffyrdd, Gwastraff ac Eiddo) (ar gyfer Eitem 2),
Pennaeth Gwasanaethau Oedolion (ar gyfer Eitem 3),
Prif Swyddog Rheoli Gwastraff (ar gyfer Eitem 2),
Uwch Swyddog Rheoli Gwastraff (Contractau a Gorfodaeth) (ar gyfer Eitem 3),
Swyddog Sgriwtini (GR),
Swyddog Pwyllgor (MEH).
- YMDDIHEURIADAU:** Y Cynghorydd Richard Owain Jones a'r Cynghorydd Dafydd Rhys Thomas (Aelodau'r Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth ac Adfywio);
Y Cynghorydd Ieuan Williams.
- HEFYD YN BRESENNOL:** Mr. Adrian Gibbs, Euromia Research & Consulting, Ms. Kelly Thomas, WRAP Cymru a Mr. Andrew Dutton, Biffa Municipal (ar gyfer Eitem 2).

1 DATGANIADAU O DDIDDORDEB

Dim wedi eu derbyn.

2 GWERTHUSO OPSIYNAU AR GYFER CASGLU GWASTRAFF

Cyflwynwyd – adroddiad gan y Pennaeth Gwasanaeth (Priffyrdd, Gwastraff ac Eiddo) mewn perthynas â'r Gwerthusiad Opsiynau ar gyfer Casglu Gwastraff..

Rhoes y Cadeirydd groeso i Mr. Adrian Gibbs, Euromia Research & Consulting, Ms. Kelly Thomas, WRAP Cymru a Mr. Andrew Dutton, Biffa Municipal i'r cyfarfod. Dywedodd hefyd fod holl Aelodau'r Cyngor Sir wedi cael gwahoddiad i fynychu'r Pwyllgor Sgriwtini ar gyfer y drafodaeth ar yr eitem hon.

Dywedodd y Prif Swyddog Rheoli Gwastraff fod Gwasanaeth Rheoli Gwastraff Ynys Môn bellach wedi cyrraedd pwynt tyngedfennol lle bydd angen newid sylfaenol yn y modd o ddarparu'r gwasanaeth i gwrdd â thargedau tymor hir. Mae heriau mawr yn bodoli o ran cwrdd â thargedau ailgylchu statudol a bennwyd gan Lywodraeth Cymru (LIC) i'r dyfodol ac yn sgil yr angen i weithredu gwasanaethau'n fwy effeithlon oherwydd toriadau yn y gyllideb. Mae casglu a phrosesu defnyddiau i'w hailgylchu yn llawer rhatach na chasglu a chael gwared ar / trin gwastraff gweddilliol 'bag du'. Felly, os oes modd cyflwyno systemau casglu newydd lle gellir cyfyngu ar lefel y gwastraff gweddilliol mewn rhyw ffordd, bydd hynny'n golygu y byddai modd ailgylchu mwy o wastraff a gostwng costau'n gyffredinol.

Mae LIC wedi pennu targedau statudol ar gyfer awdurdodau lleol i ailgylchu, ailddefnyddio ac adennill gwastraff; sef 58% o wastraff cyhoeddus ar gyfer 2015/16; 64% ar gyfer 2019/20 a 70% ar gyfer 2024/25. Gall methiant i gwrdd â'r targedau statudol hyn olygu bod LIC yn rhoi dirwy o £200 y dunnell yn seiliedig ar nifer y tunelli y mae'r awdurdod yn brin o'r targed statudol a restrir. Yn achos Ynys Môn, mae hyn yn golygu y byddai'n rhaid i'r Cyngor dalu oddeutu £80k mewn dirwyon am bob 1% y mae'n brin o'r targed ailgylchu. Amcangyfrifir bod perfformiad Ynys Môn o ran ailgylchu ar hyn o bryd yn 55% ar gyfer 2015/16.

I sicrhau'r cyfle gorau posib o ran cwrdd â'r targed ailgylchu statudol o 58% ar gyfer 2015/16, mae'r Adain Rheoli Gwastraff ar hyn o bryd yn cludo rhywfaint o'i wastraff gweddilliol i'w drin yn hytrach na defnyddio safleoedd tirlenwi, lle mae rhywfaint o'r deunydd 'pen pellaf', sef y lludw a gynhyrchir yn sgil llosgi'r gwastraff mewn llosgydd yn cael ei gyfrif tuag at gyfraddau ailgylchu. Gobeithir y bydd y dull hwn yn sicrhau y gellir cwrdd â'r targed o 58% ar gyfer 2015/16.

Dywedodd y Prif Swyddog Rheoli Gwastraff hefyd fod Swyddogion y Cyngor wedi bod mewn trafodaethau gyda Rhaglen Newid Cydweithredol WRAP Cymru (a gyllidir gan LIC i gynorthwyo awdurdodau lleol i ddylunio a darparu gwasanaethau ac i lunio strategaethau), Biffa a swyddogion o awdurdodau lleol eraill yng Nghymru dros y 12 mis diwethaf i drafod pa opsiynau sydd ar gael i sicrhau'r cynnydd mawr sydd raid wrtho yn y cyfraddau ailgylchu. Mae'r rhan fwyaf o gynghorau ar draws Cymru yn edrych ar opsiynau i gyfyngu ar wastraff gweddilliol ac mae amryw ohonynt wrthi'n cyflwyno biniau llai neu'n casglu gwastraff gweddilliol bob 3 wythnos neu wedi gwneud hynny'n barod. Mae nifer gynyddol o awdurdodau lleol hefyd yn ystyried casglu gwastraff gweddilliol bob 4 wythnos.

Gan ddefnyddio cyllid gan WRAP Cymru, penodwyd ymgynghorydd allanol profiadol (Eunomia) i gynnal dadansoddiad manwl o'r opsiynau mewn perthynas â systemau casglu gwastraff ar ochr y ffordd ac i benderfynu beth fyddai'r costau a'r adnoddau y byddai eu hangen os byddai lefel y gwastraff gweddilliol yn cael ei chyfyngu mewn rhyw fodd. Sefydlwyd gweithgor ar y cyd i nodi rhai egwyddorion allweddol y byddai'n rhaid eu mabwysiadu fel rhan o unrhyw waith i fodelu gwerthusiadau newydd o'r opsiynau ar gyfer gwneud unrhyw newidiadau i'r system casglu gwastraff.

Rhoes Mr. Adrian Gibbs, Euromia Research & Consulting a Ms. Kelly Thomas, WRAP Cymru gyflwyniad i'r pwyllgor ar y gwaith a wnaed ar werthuso'r opsiynau ar gyfer casglu gwastraff yn Ynys Môn. Roedd tabl yn dangos crynodeb o ganfyddiadau'r holl Werthusiadau o'r Opsiynau ynghlwm wrth adroddiad fel Atodiad 1.

Ystyriodd y Pwyllgor yr adroddiad a gwnaed y sylwadau a ganlyn:-

- I gwrdd â thargedau statudol LIC mewn perthynas ag ailgylchu, mae angen blychau mwy/blychau eraill ar gyfer ailgylchu deunyddiau ynghyd â phlastigau cymysg eraill;
- Dywedodd rhai aelodau fod pobl yn prynu gormod o fwyd, h.y. 'prynu un/dau, cael un am ddim' ac yna'n taflu'r bwyd nad ydynt ei angen;
- Problemau posibl yn achos pobl sy'n byw mewn fflatiau ac sy'n defnyddio cyfleusterau gwastraff cymunedol;
- Posibilrwydd y ceir gwared ar wastraff yn anghyfreithlon. Dywedodd y Swyddogion nad yw awdurdodau lleol eraill sydd wedi cyflwyno gwasanaeth casglu gwastraff pob tair wythnos wedi gweld unrhyw gynnydd yn lefel y gwastraff y cafwyd gwared arno'n anghyfreithlon yn eu hardaloedd;
- Pryderon ynghylch y posibilrwydd o bla os bydd gwastraff gweddilliol yn cael ei gasglu pob 4 wythnos;
- Dywedodd rhai aelodau fod eu hetholwyr wedi cysylltu gyda nhw yn gwrthwynebu'r cynnig i wagio biniau duon bob 4 wythnos oherwydd bod y Cyngor yn cynnig cynnydd o 4.5% yn y Dreth Gyngor ar gyfer 2015/16;
- Mae angen i archfarchnadoedd becynnu llai ar fwyd. Roedd y Swyddogion yn cytuno fod angen rhoi sylw i hyn ac ystyriwyd bod siopau yn delio gyda'r materion hyn;
- Byddai aelwydydd gyda theuluoedd mawr yn ei chael yn anodd ymdopi gyda'r cynnig i gasglu gwastraff gweddilliol 'bin du' pob 4 wythnos. Dywedodd y Swyddogion y byddai'r opsiwn i ddarparu blychau ailgylchu ychwanegol yn cael ei drafod gyda Biffa fel rhan o unrhyw amrywiad i'r contract;
- Angen rhoi sylw i gyfleusterau ar gyfer clytiau. Dywedodd y Swyddogion y byddai clytiau'n cael eu casglu bob pythefnos, sef yr hyn sy'n digwydd ar hyn o bryd;
- Mynegwyd pryderon ynghylch pobl yn byw yn y cefn gwlad sy'n gorfod danfon eu biniau trwm i bwyntiau casglu dynodedig. Dywedodd y Swyddogion fod gwasanaeth 'nôl a danfon' ar gael ar gyfer pobl mewn oed a phobl a chanddynt broblemau iechyd;
- Rhaid rhoi sylw blaenllaw i addysgu pobl mewn perthynas ag ailgylchu a'r dirwyon y gellir eu codi ar gyfer cael gwared ar wastraff gweddilliol er mwyn cwrdd â thargedau ailgylchu LIC. Mae angen mynd at y Cynghorau Tref a Chymuned a'r Cynghorau Ysgol. Dywedodd y Swyddogion fod 2 Swyddog dynodedig wedi cael eu cyflogi i fynychu ysgolion a sefydliadau eraill i sôn am bwysigrwydd ailgylchu;
- Gofynnwyd cwestiynau ynghylch y posibilrwydd o ddefnyddio Canolfan Ailgylchu Gwastraff Domestig Gwalchmai i ddelio gyda mwy o ddeunyddiau y gellir eu hailgylchu. Dywedodd y Swyddogion y byddai'n rhaid gwneud gwaith addasu yng Nghanolfan Ailgylchu Gwalchmai i ddelio gyda'r gwaith ailgylchu ychwanegol (fel y nodir yn Atodiad 1);

- Gofynnwyd cwestiynau ynglŷn â'r cynnydd ym mhoblogaeth yr Ynys oherwydd mewnlifiad gweithwyr i adeiladu Wylfa Newydd. Dywedodd y Swyddogion nad yw'r mater hwn wedi cael ei gynnwys yn yr adroddiad i'r Pwyllgor ond bydd angen codi'r mater gyda Pŵer Niwclear Horizon yn y man;
- Gofynnwyd am dabl yn dangos y ffigyrau ailgylchu ar gyfer pob cymuned.

Yn dilyn trafodaethau maith, **PENDERFYNWYD argymell i'r Pwyllgor Gwaith :-**

- **Mae Opsiwn 2a, sef casglu gwastraff gweddilliol 'bin du' bob tair wythnos yw'r opsiwn sy'n cael ei ffafrio gyda hynny'n cynnwys darparu un blwch ailgylchu ychwanegol ar gyfer ailgylchu pellach;**
- **Cymeradwyo'r argymhellion canlyniadol yn yr adroddiad fel y gellir gweithredu'r opsiwn i gasglu gwastraff bob tair wythnos.**

GWEITHREDU: Bod argymhelliad y Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth ac Adfywio'n cael ei gyfeirio i'r Pwyllgor Gwaith ar gyfer ei ystyried yn y cyfarfod a gynhelir ar 30 Tachwedd, 2015.

3 GALW GOFAL - GWASANAETH RHANBARTHOL GOGLEDD CYMRU AR GYFER MONITRO GALWADAU

Cyflwynwyd – adroddiad gan y Pennaeth Gwasanaethau Oedolion ar yr uchod.

Dywedodd Pennaeth y Gwasanaethau Oedolion mai prosiect cydweithio anstatudol sy'n cael ei gynnal o fewn fframwaith cyfreithiol yw Galw Gofal – Gwasanaeth Rhanbarthol Gogledd Cymru ar gyfer Monitro Galwadau. Mae'r cydweithio'n seiliedig ar fodel lle mae yna awdurdod arweiniol ac mae'r swyddogaethau i gwrdd ag ymrwymiadau'r cytundeb, darparu'r gwasanaeth, gan gynnwys darparu gwasanaethau cymorth TG, Cyllid, Cyfreithiol ac ati, wedi cael eu dirprwyo i Gonwy gan ddefnyddio pwerau yn Adran 101 Deddf Llywodraeth Leol 1972, Adran 2 Deddf Llywodraeth Leol 2000 ac Adran 47 Deddf Gofal 1990. Dyddiad cychwyn y cytundeb oedd 1 Mehefin 2011; mae cyfnod cychwynol y cytundeb yn bum mlynedd a ddaw i ben ar 31 Mai, 2016.

Mae'r gwasanaeth Galw Gofal yn monitro'r gwasanaethau canlynol :-

- Larymau Cymdeithasol/Teleofal/Teleofal Symudol gyda Thraciwr GPS;
- Teleiechyd, monitro arwyddion bywyd;
- Gwasanaeth Galwadau Ffôn i weld a yw pobl yn iawn – Galw rhagweithiol;
- Gweithio unigol a thracio GPS;
- Cardiau Gofalwyr;
- Gwasanaeth Tu Allan i Oriau Arferol gan gynnwys Gwasanaethau Tai a chynnal a chadw eiddo, Gwasanaethau Priffyrdd ac Amgylcheddol, Gwarchod y Cyhoedd a Gwasanaethau Cymdeithasol EDT ac ati
- Adfer ar ôl Trychineb a Pharhad Busnes

Nodwyd bod cyfanswm nifer y cysylltiadau ar ddiwedd mis Mawrth 2015 yn 21,436 gan gynnwys 50 o gwsmeriaid Teleiechyd; twf 10% yn nifer y cysylltiadau ers cychwyn y cynllun yn 2011. Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy sy'n cymryd

galwadau'r ganolfan alwadau yn ystod y dydd gyda Chyngor Sir Ynys Môn yn darparu'r gwasanaeth yn ystod y nos.

Roedd Aelodau'r Pwyllgor o'r farn bod Gwasanaeth Monitro Galwadau Galw Gofal yn wasanaeth gwerth chweil ac y dylid adnewyddu'r cytundeb rhwng y partneriaethau.

PENDERFYNWYD cefnogi'r argymhellion yn yr adroddiad i barhau gyda'r cytundeb partneriaeth y tu draw i'r cyfnod cychwynnol o 5 mlynedd.

GWEITHREDU : Nodi bod y mater yn cael ei gyfeirio i'r Pwyllgor Gwaith i'w drafod.

4 BWRDD RHAGLEN TRAWSNEWID GWASANAETHAU PLANT

Cyflwynwyd – adroddiad y Swyddog Sgriwtini mewn perthynas â chais a dderbyniwyd gan y Gwasanaethau Plant am gynrychiolaeth o blith yr Aelodau Sgriwtini i wasanaethau ar y Bwrdd Rhaglen arfaethedig ar gyfer y Gwasanaethau Plant.

Ar 23 Hydref, trafodwyd y cais yn y Fforwm Cydlynu Cadeiryddion ac Is-gadeiryddion y Pwyllgorau Sgriwtini a thybiwyd ei bod yn briodol penodi Is-gadeirydd y Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol, y Cynghorydd G.O. Jones fel cynrychiolydd yr Aelodau Sgriwtini a'r ail gynrychiolydd fyddai Arweinydd yr Wrthblaid, y Cynghorydd Llinos M. Huws.

PENDERFYNWYD enwebu'r Cynghorydd G.O. Jones, Is-gadeirydd y Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol a'r Cynghorydd Llinos M. Huws, Arweinydd yr Wrthblaid i wasanaethau ar y Bwrdd Rhaglen Gwasanaethau Plant.

GWEITHREDU : Fel a nodir uchod.

Daeth y cyfarfod i ben am 4.30 p.m.

**Y CYNGHORYDD D.R. HUGHES
CADEIRYDD**